

Lokalne konsultacije s mladima o Inicijativi REKOM

Novi Sad, Srbija

12.juni 2009.

Konsultacije su organizovali *Fraktal* i Program za dijalog mladih. Učestvovalo je 18 mladih: predstavnika nevladinih organizacija iz Vojvodine, tri učesnika iz podmlatka političke partije i jedna učesnica iz pokrajinskih vlasti. Učesnici su pretežno iz Novog Sada, Subotice i Kikinde. Prikazani su delovi filma *Suočavanje sa istinom: Komisije za istinu i društva u tranziciji* (primeri iz Južne Afrike i Maroka). Uvodničari su bili Marijana Toma (*Impunity Watch*), Mario Mažić (Inicijativa mladih za ljudska u Hrvatskoj) i Maja Leđenac (Nezavisno društvo novinara Vojvodine, Srbija), a moderatori skupa Srđan Vezmar (Program za dijalog mladih, Srbija) i Filip Pavlović (*Fraktal*, Srbija). Najavu konsultacija objavili su dnevni list Danas i MINA.

Regionalni pristup utvrđivanju činjenica o zločinima važan je zbog odgovornosti koju kao društvo imamo prema žrtvama.

Jako je važno osnivanje ovakve komisije i utvrđivanje činjenica zbog odgovornosti koje imamo prema preživelim i prema samim svojim društvima u kojima živimo. Te su činjenice dosta kompleksne i jedini način na koji one mogu da se sagledaju jeste taj regionalni pristup. Fokuseranje na žrtve u regionalnom konceptu briše granice između tih žrtava, izjednačava ih i tada žrtve postaju naše. (Maja Leđenac, Nezavisno društvo novinara Vojvodine, Srbija, Lokalne konsultacije s mladima u Vojvodini, Novi Sad, Srbija, 12. juni 2009.)

Prvenstveno REKOM treba da se bavi interesima žrtava.

Postoje najmanje tri vrste interesa kada su u pitanju komisije: zločinci bi da izbegnu kaznu i javna poniženja, komisija bi da se igra pravde i pravičnosti, tako mi se čini, a žrtve bi da saznaju istinu. (...)Jako je teško naći zlatni presek da ni jedna strana ne bude oštećena. A mislim da prvenstveno komisija i članovi komisije treba da obrate pažnju na žrtve jer mislim da je ovo najviše njihova priča. (Dejan Rašeta, Program za dijalog mladih, Srbija, Lokalne konsultacije s mladima, Novi Sad, Srbija, 12. juni 2009.)

Javnost treba da bude pripremljena za osnivanje REKOM i preko pozitivnih primera iz iskustva drugih društava.

Uložiće se veliki trud mladih i javnosti da se izvrši pritisak i onda se opet ta inicijativa stavlja u ruke predstavnicima institucija i postoji mogućnost da se to blokira. Ne znam kako predviđate da sprečite to, da se ponovo ne vrati na političarenje i strančarenje. (...) Pre nego što se pređe na osnivanje komisije, ona će bolje raditi i imati bolje rezultate ako se javnost bolje pripremi za to. Smatram da bi to podrazumevalo promociju pozitivnih primera iz sveta, da ljudi ovde vide da je to normalno da neko odgovara za svoje postupke. (Ruža Helać, Fond za razvoj neprofitnog sektora Autonomne pokrajine Vojvodine, Lokalne konsultacije s mladima, Novi Sad, Srbija, 12. juni 2009.)

Garantujem da pola studenata ne zna tačno šta je to Srebrenica. Jer mi smo kao civilni sektor, mi smo obavešteni i baš zbog toga mi nismo svesni koje neznanje i neobaveštenost vlada, znači

mi to ne znamo. Zato su bitni mass mediji, zato je bitno da vi na RTS-u, na velikim kanalima, medijskim kućama, puštate te priče jer ne smemo da zapostavimo neobaveštenost. (Ana Marija Popović, Timska inicijativa mladih, Fakultet političkih nauka, Srbija, Lokalne konsultacije s mladima, Novi Sad, Srbija, 12. juni 2009.)

REKOM treba da se bavi novinarima koji su učestvovali u ratnoj propagandi.

I REKOM mislim da treba da ukaže na to koji su novinari bili ti koji su vršili ratnu propagandu i huškali na vršenje pojedinih zločina. (Srđan Vezmar, Program za dijalog mladih, Srbija, Lokalne konsultacije s mladima, Novi Sad, Srbija, 12. juni 2009.)

Inicijativa REKOM je prilika da svako društvo ispravi svoje greške i počisti u svom dvorištu.

Zapravo mislim da je jedan od glavnih motiva za izbegavanje suočavanja sa prošlošću na tom nekom političkom i međunarodnom nivou, je, možda bih čak se usudio da kažem, određena iluzija da se krnji imidž ovog društva i društava u regionu ili da se krnji imidž i da se stvara loš imidž same države. (...) Mislim da samim procesom možemo da dokažemo da smo prevazišli određene probleme i da imamo određenu društvenu zrelost. (Filip Pavlović, Fraktal, Lokalne konsultacije s mladima u Vojvodini, Novi Sad, Srbija, 12.06.2009.)

Mi se vodimo kao agresori i ne bije nas baš najbolji glas u svetu, odnosno u medijima. Tako da trebali bismo prvo da ispravimo svoje greške, a njihove greške, mislim hrvatske greške, pogreške, kako već da ih nazovem, da prepustimo njima. Znači, prvo treba da počistimo smeće ispred svojih vrata, da rešimo naše probleme i da toliko koliko ublažimo sliku u svetu o našoj zemlji. I samim tim bi poboljšali celokupnu situaciju. (Mile Novaković, Udruženje Sigo ando Them, Srbija, Lokalne konsultacije s mladima, Novi Sad, Srbija, 12. juni 2009.)

Najvažnije za REKOM je podrška žrtava jer njih institucije ne mogu da ignorišu.

Onog momenta kada udruženja žrtava počnu da pritiskaju državu tu će da dođe... jer to su grupe ljudi koje vi možete neko vreme da izbegavate da pogledate, ali ne možete kompletno da ih ignorišete kada vam oni stoje na vratima institucija i zahtevaju određene stvari. I tu zaista vidim mogućnost da REKOM izađe na kraj sa eventualnim budućim problemima. (Marijana Toma, Impunity Watch, Srbija, Lokalne konsultacije s mladima, Novi Sad, Srbija, 12. juni 2009.)

REKOM treba da se bavi zločinima protiv civila, nestancima ali i ratnim zločinima protiv ratnih zarobljenika.

Treba da bude naglasak na nestancima, ali j213a svakako mislim da treba da obuhvati sve zločine. Vremenski period da bude maksimalno do tri godine. (Jovana Kolarić, studentkinja iz Novog Sada, Srbija, Lokalne konsultacije s mladima, Novi Sad, Srbija, 12. juni 2009.)

Možda bi trebalo suziti mandat komisije na neke određene aspekte zločina zbog ograničenih kapaciteta našeg društva, da se ne bismo rasplinuli na sve aspekte zločina i onda ne bismo nigde stigli. (Ruža Helać, Fond za razvoj neprofitnog sektora Autonomne pokrajine Vojvodine, Srbija, Lokalne konsultacije s mladima, Novi Sad, Srbija, 12. juni 2009.)

Rat je rat. Puca se, ubijaju se, vojnik na vojnika. Ali kada vojnik puca na civila e to zaista nije humano i po meni nema nikakvog opravdanja. Prvo bi to trebalo da se reši i ostala masakriranja civila, ekshumacija grobnica kod Srebrenice i svugde gde je to bilo. Komisija bi trebala da da jedan rok koji ne bi trebalo da bude preterano velik, ja mislim negde između godinu i dve, i prvo bi to trebalo da se reši. To je, po meni, neko goruće pitanje. (Mile Novaković, Udruženje Sigando Them, Srbija, Lokalne konsultacije s mladima, Novi Sad, Srbija, 12. juni 2009.)

Ne treba da gubimo iz vida da su zločini nad ratnim zarobljenicima veoma strašni i ukoliko se samo fokusiramo na civilno stanovništvo onda na primer gubimo iz vida Loru, što će da nam bude veliki problem. (Marijana Toma, Impunity Watch, Srbija, Lokalne konsultacije s mladima, Novi Sad, Srbija, 12. juni 2009.)

Treba uključiti i ratne veterane u aktivnosti oko REKOM.

Moj savet za REKOM, da se uključe i ratni veterani. Jer ratni veterani saraduju već između sebe. Hrvatski ratni veterani koji su se juče gledali sa srpskim, već saraduju i pričaju. Mislim da bi njih trebalo uključiti jer oni mogu da nam daju [podatke]sa prve linije. (Nenad Vezmar, Omladina Lige socijaldemokrata Vojvodine, Srbija, Lokalne konsultacije s mladima, Novi Sad, Srbija, 12. juni 2009.)

REKOM ne treba da nudi amnestiju zločincima.

REKOM, koji bude na ovom prostoru da ukine amnestiju. Jer ja ne vidim opravdanje zločina samim tim što će se priznati. Jer ne mogu da čoveka oslobodim kazne, ne ja, nego bilo ko, da je on izvršio genocid nad civilima, vojnicima, ratnim zarobljenicima i samim tim što će on priznati to, da se kaže „e puj pike ne važi, hvala ti što si pomogao, slobodan si“. Ne, ne treba ga osuditi na 20 godina, ali mu treba dati od pet do deset godina zatvora minimum. (Nenad Vezmar, Omladina Lige socijaldemokrata Vojvodine, Srbija, Lokalne konsultacije s mladima, Novi Sad, Srbija, 12. juni 2009.)

Treba osnovati televiziju sa regionalnom frekvencijom koja bi se bavila samo zločinima.

Predlog je da napravite jednu regionalnu televiziju gde će se samo o tome pričati jer dok REKOM dođe možda se i promeni vlast, pa će možda biti neki drugi RTS, pa će se i drugačije diktirati. (Nenad Vezmar, Omladina Lige socijaldemokrata Vojvodine, Srbija, Lokalne konsultacije s mladima, Novi Sad, Srbija, 12. juni 2009.)